

en Indtagts-Tilvært, et Gode, som de aldeles ikke have taget med i Beregning ved deres Uslæg, imedens det er et meget betydeligt positivt Tab for Møllerne, en formelig Afgang i den Indtagt, som Møllerne hidtil have taget med ved Beregningen af deres Eiendommers reelle Værdi, som de i Aarhundreder bestaaende Forhold have berettiget dem til at tage med i Beregningen, og som den høitagtede Minister under den foregaaende Behandling ogsaa har erkendt, at de med Tillid kunde stole paa under de Forhold, som lige indtil dette Dieblik have eksisteret. Dette Ændringsforslag, baade saaledes som det er stillet af Regjeringen, og som det er fremkommet fra de 5 ærede Forslagsstillere, griber desuden ogsaa ind i et andet Spørgsmaal, som ikke er ganske uvigtigt, idet det nemlig griber ind i Næringsveitens Sammenlægning. Naar det hedder, at jeg maa forene Møllebrug med min Næringsdrift, saa er det vist, at jeg derved erhoder to Næringsveie, og jeg troer ingenslunde, at det just kan siges at stemme med aldeles rigtige statsøkonomiske Principer, at forene flere Erhverv, naar de enkelte Borgere kunne leve af et enkelt saadant (Jol). Ja, jeg veed vel, at det kan stemme med rigtige statsøkonomiske Principer, at forene Erhverv i større Omfang saaledes, at det bliver til Fabrikantlag, saa at hele Fabrikationen gaar i en Kjæde, hvor de forskjellige Producter tages fra første Haand, fra Producenten, og derfra bringes til Consumenterne. Ja vel, det indrømmer jeg; men, vilde man følge dette Princip i alle Retninger, saa vilde man virkelig ogsaa derved saa aldeles udelukke Concurrencen for de mindre Næringsdrivende, at jeg umuligt kan antage, at det ubetinget vilde være et aldeles rigtigt Princip for Næringsdriften. Den ærede første Landssthingsmand for 7de Kreds (Simony) yttrede, at han ikke indsaar, at, naar Enhver havde Lov til at male til sin Huusholdning, at saa Næringsdriften kunde faae noget syndeligt Staa; thi, meente han, der kunde i alt Fald erholdes Bevilling dertil. Ja, det er ganske vist, at der kan erholdes Bevilling; men det er dog en betydelig Forskiel mellem ligefrem ved Lov at have en saadan Rettighed, og det, at man kan

ansøge og erholve Bevillinger af Ministeriet, Bevillinger, som — Ministeriet være nu nok saa rundhaandet med at meddele dem — dog maae have en Begrundelse, og det er lige saa vist, at vedkommende Communalbestyrelser og alle de andre Autoriteter, gennem hvis Hænder Ansøgningerne skulle gaae til Regjeringen, maae tage alle de foreliggende Omstændigheder i Betragtning, og, ligesom disse Autoriteter hidtil have afveiet alle retfærdige Hensyn, saaledes er det ogsaa at vente, at de fremdeles, naar der ansøges om Bevillingens Meddelelse, vilde gjøre dette. Noget Andet er det derimod, naar Loven ligefrem frigiver Sagen og erklærer, at det kan skee uden Bevilling. Men jeg vil tillade mig at henvende det ærede Things Dømmelse paa, hvorledes hele Sagen stiller sig, naar dette Ændringsforslag gaaer igjennem. Den stiller sig da saaledes: for det Første er Enhver efter § 2 berettiget til at male til sin egen Huusholdning. Dette er dog unægteligt et Brud paa de bestaaende Forhold, saaledes som de have været for Møllerne lige indtil dette Dieblik, og det et saa betydeligt Brud, at jeg virkelig deri saae Grund til, som jeg sidst anførte, at stemme imod, at Møllestylden skulde bortfalde; thi det kan dog ikke nægtes, at det er af de Enkelte, at Mølleren skal have sin Næring, og, uagtet jeg meget vel veed, at der factisk bliver en heel Deel Folk tilbage, som ikke selv vilde male deres Korn — thi Alle kunne jo ikke anlægge Møller, — saa kan man dog ikke vide, i hvilket Omfang denne Frihed vil blive benyttet, og i et saadant Lovbud ligger saaledes paa en Maade Møllenæringens Frigivelse. Dette var altsaa den første Folge. Dernæst skal det efter § 3 være Enhver tilladt at opføre nye Møller til Formaling af Meel til Udsælf, og fremdeles er der efter § 4 Garantie for, at de fornødne Møller over hele Landet vilde blive opførte til det Almenes Favn. Jeg tillader mig nu at spørge: efterat alt Dette er indrømmet, hvad bliver der saa tilbage, som man conserverer Møllerne i de 10 Aar, dersom dette Ændringsforslag skulde gaae igjennem? Der bliver slet og ret det tilbage, at de faae uindskrænket Ret til at male for de Folk, der som Profession eller Næringsvei give sig af med Rugbrøds-